

***Baccharis halimifolia* L. al Baix Empordà**

***Baccharis halimifolia* L. in the Baix Empordà**

Rebut: 29.11.05

Acceptat: 09.10.06

Baccharis halimifolia L. és un arbust semicaducifoli de la família de les asteràcies que pot assolir una alçada fins de 4 metres. Les fulles són simples i alturnes, d'entre 5 i 10 centímetres de llargada, amb dents marcadetes, almenys les de la part mitjana de la tija. És una planta dioica tot i que no presenta diferències morfològiques entre sexes. La floració té lloc a la tardor; els capitols es disposen en panícules terminals amples i són formats per flors de corol·la blanca o lleugerament groguenca, que són pol·linitzades pel vent. Els fruits són cípsels amb llargs plomalls de pèls apicals.

És una planta originària de la costa atlàntica d'Amèrica del Nord i de la del golf de Mèxic, des de Texas fins a Connecticut (Krischik & Denno, 1990; Gilman, 1999) on viu en aiguamolls tant costaners com interiors. Presenta un seguit d'adaptacions que li permeten tenir una gran amplitud ecològica i ser capaç d'expandir-se en els primers estadis de successió vegetal, com la producció d'un elevat nombre de llavors, la seva dispersió a llargues distàncies mitjançant el vent i l'aigua, una promoció de la germinació per exposició a la llum, capacitat de producció de llavors en condicions d'ombra densa, tolerància a un ampli rang de nutrients al sòl i salinitat, una tolerància relativa a la manca de nitrogen durant les primeres setmanes de desenvolupament i la capacitat de sobreviure en episodis d'inun-

dació i sequera. Tolera bé els sòls salins, sotmesos a inundació, sorrencs, argilosos o margosos (Westman *et al.*, 1975).

La seva introducció a diversos països europeus i d'Oceania es deu al seu ús com a planta ornamental. Actualment es considera una planta invasora a la costa del Pacífic d'Austràlia (Parsons & Cuthbertson, 1992) i al litoral atlàntic francès i cantàbric. A la península Ibèrica és present entre el País Basc i Astúries (Campos *et al.*, 1998, Meaza *et al.*, 1999, Aizpuru *et al.*, 2003, Sanz Elorza *et al.*, 2005), on és plantada des de mitjan segle xx. Pot colonitzar grans extensions d'aiguamolls litorals desplaçant a bona part de les espècies autòctones d'aquestes zones. S'ha prohibit la seva utilització en projectes de restauració ambiental al principat d'Astúries i es realitzen nombrosos assaigs per a l'eradicació d'aquesta espècie tant a l'Estat espanyol com al francès.

A Catalunya no coneixem cap indicació de la presència d'aquesta espècie i, per tant, creiem que es tracta de la primera indicació sobre la naturalització d'aquesta planta a casa nostra. Cal dir que les poblacions més properes es troben al Rosselló, on és localment abundant prop dels llocs on s'ha plantat. La primera observació es féu el mes de juliol, concretament es va trobar un únic individu enmig d'una bardissa en un rec dels arrossars de Pals (Baix Empordà, Girona); els testimonis d'herbari es conserven a l'Institut Botànic de Barcelona (BC) i a la Universitat de Girona (HGI 18721). Durant el mes de setembre es pogué comprovar que es tractava d'un peu masculí, però atès el caràcter invasor de l'espècie i les experiències que la ràpida extensió a altres territoris europeus (Rappé *et al.*, 2004; Sinnassamy, 2004), s'eliminaren totes les branques floríferes alhora que es considera necessari iniciar un seguiment exhaustiu a la zona del Baix Ter per tal de localitzar la presència de més individus per a la seva eradicació.

CARLES BARRIOCANAL*, JOAN FONT**, XAVIER OLIVER*** & CARMEN ROTLLAN*

*Àrea Protegida Basses d'en Coll. 17256 Pals, Girona.

**Grup de Recerca de Flora i Vegetació. Departament de Ciències Ambientals. Universitat de Girona. Campus Montilivi, s/n. 17001 Girona.

***Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa. Av. de Santa Coloma, s/n. 17800 Olot, Girona.

Bibliografia

- AIZPURU, I.; APERRIBAY, J. A.; BALDA, A.; GARIN, F.; LORDA, M.; OLARIAGA, I.; TERÈS, J. & VIVANT, J. 2003. Contribución al conocimiento de la flora del País Vasco, V. *Munibe*, 54: 39-74.
- CAMPOS, J. A. & HERRERA, M. 1998. Datos sobre la flora vascular introducida en el País Vasco y Cantabria. *Lazaroa*, 19: 71-84.
- GILMAN, E. F. 1999. *Baccharis halimifolia*. Fact Sheet FPS-58. Environmental Horticulture Department, Florida Cooperative Extension Service, Institute of Food and Agricultural Sciences. University of Florida.
- KRISCHIK, V. A. & DENNO, R. 1990. Patterns of growth, reproduction, defense, and herbivory in the dioecious shrub *Baccharis halimifolia* (Compositae). *Oecologia*, 83: 189-190.
- MEAZA, G.; CANDIÑANOS, J. A.; CAMPOS, J. A.; GARCÍA, J. C. & LOZANO, P. 1997. Presencia, dinámica actual, y procesos de alteración ambiental inducidos por la flora xenófita en el litoral cantábrico oriental. *Munibe (Ciencias Naturales - Natur Zientiak)*, 49: 129-141.
- PARSONS, W. T. & CUTHBERTSON, E. G. 1992. *Noxious weeds of Australia*. Inkata Press, Melbourne/Sydney.
- RAPPÉ, G.; VERLOOVE, F.; LANDUYT, W. V. & VERCRUYSE, W. 2004. *Baccharis halimifolia* (Asteraceae) aan de Belgische kust. *Dumortiera*, 82: 18-26.
- SANZ ELORZA, M.; DANA SÁNCHEZ, E. & SOBRIÑO VESPERINAS, E. (ed.) 2005. *Atlas de las plantas invasoras alóctonas de España*. Dirección General para la Biodiversidad (Ministerio de Medio Ambiente / Tragsa). Madrid. 378 p.
- SINNASSAMY, J.-M. 2004. *Baccharis halimifolia* L. In: *Plantes invasives en France*. (S. Muller, coord.). p. 40-43. Publications Scientifiques du Muséum National d'Histoire Naturelle, Paris.
- VALLE ÁLVAREZ, A.; VARAS, J. & SÁINZ DE LA MAZA, M. 1999. Principales aspectos de la ecología y control de la *Baccharis halimifolia* L. Una especie «invasora» del litoral cantábrico. *Montes*, 57: 29-38.
- WESTMAN, W. E.; PANETTA, F. D. & STANLEY, T. D. 1975. Ecological studies on reproduction and establishment of the woody weed, groundsel bush (*Baccharis halimifolia* L.: Asteraceae). *Australian Journal of Agricultural Research*, 26: 855-870.